

ecuador

Kolektif Dergi 9. sayı özel ekidir

Ekvador Anayasası'nı Okumak

Doğanın, Emegin, Cinslerin Özgürlüklerini ve Halkların Çeşitliliğini Anayasada Harmanlayalım

Ekoloji Kolektifi

Ekvador Çiftçi ve Yerli Halk Örgütleri Ulusal Konfederasyonu "FENOCIN" başkanı Luis Alberto, "neoliberal modele, serbest ticarete, hükümetlerin ikili anlaşmalarına karşı sürekli bir mücadele yürütüyoruz. 1990'dan beri bütün bu güçlerin bir araya gelmesiyle beraber toplumu, devleti ve bütün Anayasa çerçevesini dönüştürmenin gerekliliğini ortaya koymaya başladık. Yeni anayasa bizim için sadece anayasanın değiştirilmesi değil aynı zamanda bütün güç dengelerinin bağlamsal dönüşümünü sağlamanın bir yolu anlamına geliyordu. Asıl önemli olanın bu olduğunu açıkça anlamak gerekir. Bu bir amaç değildir. Bu, daha adil ve eşit bir toplum oluşturmak için bir araçtır." Diyordu. Ekvador Anayasası sürecinde etkin rol alan çiftçi, köylü, işçi, kadın, ekoloji örgütleri aynı zamanda yeni Anayasa sürecini politik mücadele süreci olarak ördüler. Ekvador Anayasası kadar önemsememiz gereken, bu Anayasayı yaratan politik tartışma zeminleridir. Türkiye seçim sonrası Anayasa sürecine doğru hazırlanırken pek çok platform kuruluyor. Temel tartışmamız bağlamında bir mücadele zemini olarak Anayasa'yı nasıl tartışacağımız önem kazanıyor. Liberal anayasa geleneği içinde bir temel hak ve özgürlükler pratiği dışına geçmemiz mümkün olacak mı? Temel sorumuz bu... Bunun için de uzman hukukçulara hazırlanacak bir anayasadan çok mücadele pratiklerine yaslanan ve mücadele alanlarını harmanlayan bir politik dile ihtiyacımız var. Bu sürece katkı koyacak bir hattı benimseyerek emek, doğa ve kadınların özgürlüklerini koruyacak ve bunlar arasında altlık üstlük hiyerarşisi kurmayacak bir anayasal çerçeveyi fikri ve politik bir düzeye taşımak bugün temel önceliğimiz olarak duruyor.

Türlerin, cinslerin, halkların çeşitliliğini doğanın hakları ile savunan bir anayasa için hukuk algımızda bir dönüşüme ihtiyaç

var. Verili liberal anayasal gelenek içinde kalarak iyileştirilmiş bir haklar sistemi kurmanın ötesinde, temel olarak canlıların ve halkların özgürlüklerini garanti altına alacak biçimde bu hakların kolektif ve temel hak olarak benimsenmesinin yolunu açmak zorundayız.

Bu aynı zamanda hukuk yapma pratiğimiz açısından da köklü bir dönüşümü zorunlu kılıyor. Yoksa maddelere sıkıştırılmış ve birbirinden kopartılmış haklar manzumesine fikri düzeyde dahi ihtiyacımız yok. Emek ve doğayı birlikte savunacak bir anayasal çerçeveye ihtiyacımız var. Bu ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte Ekvador Anayasası'nın ilgili gördüğümüz bölümlerini bu tartışmayı zenginleştirmek için bu sayıda çevirmeyi uygun bulduk. Ekvador Anayasası belki de ekolojik bir anayasa pratiğine en çok yaklaşmış metin. Bu metinde doğa hakları, emek hakları ile birlikte harmanlanarak düzenlenmiş. Yerli halkların ve köylülerin hakları, doğanın hakları ile birlikte tanınmış. Ekvador Anayasası, doğayı bir hak öznesi haline getirerek, bugüne kadar hak öznesini "insan" olarak gören liberal hukuk sisteminde bir kırılmayı da temsil ediyor. Liberal hukukun sadece "insan hakları"na sıkıştırdığı hak ve özgürlükler zeminini genişletiyor... Doğanın haklarını koruyacak kurumlar, kişiler devlet ve köylü örgütleri olarak ön plana çıkıyor.

Önümüzdeki sayıda ise Boliviya ve Venezüella Anayasalarını bu bağlamda değerlendireceğiz. Özellikle canlılığın varlık - yokluk sorunu ile karşı karşıya kaldığı çağımızda, halkların çeşitliliği ve biyolojik çeşitlilik arasında bir öncelik sonralık ilişkisi kurmayan ve ekolojik bir yaşam için canlılığın ve halkların çeşitliliğini esas alan Anayasa için duyulan acil bir tartışma ve politika yapma sürecine de çağrımızla bu sürece katkı koymaya çalışıyoruz.

Ekvador Anayasası

II. BAŞLIK

HAKLAR

İkinci Bölüm

İyi yaşama hakları

Birinci kısım

Su ve gıda

Madde 12: Su temel ve vazgeçilemez bir insan hakkıdır. Su; toplumsal kullanıma tabi, devredilemez, ihlal edilemez, stratejik ulusal bir mirastır, hayatın temelidir.

Madde 13: Kişi ve toplulukların sağlıklı, yeterli ve besleyici gıdaya erişme hakkı mevcuttur. Bu gıdaların yerelden temin edilmesi ve çeşitli kültürel gelenek ve kimliklere uygun bir biçimde üretilmesi tercih unsurudur.

Ekvador devleti gıda egemenliğini teşvik edecektir.

İkinci kısım

Sağlıklı çevre

Madde 14: Halkın sağlıklı ve doğal (ekolojik) dengelere uygun bir ortamda sürdürülebilir ve iyi bir yaşam sürme hakkı tanınır.

Çevrenin ve ekosistemin korunması, biyoçeşitlilik, ülkenin genetik bütünlüğü, çevresel zararların engellenmesi ve tahrip edilmiş doğal alanların geri kazandırılması kamu yararı olarak tanımlanır.

Madde 15: Devlet, çevresel açıdan temiz teknolojileri ve kirliliğe yol açmayan, çevresel etkisi düşük alternatif enerji kaynaklarını teşvik eder.

Gıda egemenliği ve suya ulaşma hakkı ihlal edilerek enerji alanında yeterlilik/bağımsızlık/egemenlik sağlanamaz.

Kimyasal, biyolojik ve nükleer silahların, kirliliğe yol açan organik ve toksik maddelerin, dünyada yasaklanmış kimyasal tarım ilaçlarının, zararlı teknolojilerin ve deneysel amaçlı biyolojik ajanların, insan sağlığına ya da gıda egemenliğine ve ekosisteme zarar verecek genetiği değiştirilmiş organizmaların geliştirilmesi, üretimi, mülkiyeti, pazarlanması, ithalatı, taşınması, stoklanması ile nükleer ve toksik atıkların ülke sınırlarına girmesi yasaktır.

Yedinci Bölüm

Doğa hakları

Madde 71: Hayat doğa ya da Doğa Ana sayesinde gelişir ve yeniden üretilir. Doğanın hakları; hayati döngüsünün, yapısının, gelişme sürecinin ve işlevinin muhafaza edilmesine ve bütüncül bir şekilde varlığının korunmasına dayanır.

Tüm kişiler, topluluklar, halklar ve milletler idari makamlardan doğa haklarının yerine getirilmesini talep edebilir. Bu hakların uygulaması ve yorumuna yönelik esaslar Anayasa'nın gerekli maddelerinde belirtilmiştir.

Devlet, gerçek, tüzel kişileri ve toplulukları doğayı korumaları için teşvik eder, ekosistemi oluşturan tüm bileşenlerin korunmasına öncülük edecektir.

Madde 72: Doğanın yenilenme (restorasyon) hakkı mevcuttur. Bu yenilenme tahrip edilmiş doğal alanlarda yaşayan kişi ve toplulukların zararını karşılamakla yükümlü olan devletten, gerçek ve tüzel kişilerden bağımsızdır.

Çevresel etkilerin ciddi ve daimi olduğu durumlarda (yenilenemeyen doğal kaynakların sömürsünün söz konusu olduğu vakalar dahil), yenilenmenin en verimli şekilde yapılabilmesi için devlet gerekli mekanizmaları devreye sokar, olumsuz çevresel etkileri ortadan kaldırmak ve gidermek için gerekli önlemleri alır.

Madde 73: Devlet, canlı türlerinin yok olmasına, ekosistemin tahrip olmasına ve doğal döngünün zarar görmesine yol açacak faaliyetlere karşı önlem almak veya sınırlama getirmekle yükümlüdür.

Ulusal genetik mirasa geri dönüşü olmayan bir biçimde zarar verecek organik ve organik olmayan madde ve canlıların ülkeye girişi yasaktır.

Madde 74: İyi bir yaşam sürdürebilmek için kişilerin, toplulukların, halkların ve milletlerin çevre ve doğal kaynaklardan faydalanma hakkı mevcuttur.

Doğal kaynakların ele geçirilmesi söz konusu değildir. Bu kaynakların üretimi, kiralınması ve kullanımı devletin denetimine tabidir.

VI. BAŞLIK

KALKINMA REJİMİ

Üçüncü Bölüm

Gıda Egemenliği

Madde 281: Gıda egemenliği, stratejik bir amacı ve devletin insanların, toplulukların, halkların ve milletlerin sağlıklı ve kültürel olarak uygun olan gıdada sürekli bir şekilde kendine yeterliliğe erişmelerini garanti etmesi sorumluluğunu kapsar.

Bunun için aşağıda sıralanan maddeler devletin sorumluluğundadır:

Üretimi küçük ve orta ölçekli birimler tarafından yapılan, komüniter ve sosyal ve dayanışmacı bir ekonomiye dayalı tarımsal gıda üretimini ve balıkçılığı teşvik etmek.

Gıda ithalatına bağımlılıktan korunması için ulusal tarımsal gıda ve balıkçılık sektörlerini koruyan finans, vergi ve gümrük politikalarını benimsemek.

Tarım ve balıkçılıkta organik ve ekolojik tekniklerin geliştirilmesini ve çeşitlendirilmesini desteklemek.

Çiftçilerin toprağa, suya ve üretim için gerekli olan diğer kaynaklara erişimini sağlayacak yeniden dağıtım (redistribüsyon) mekanizmalarını teşvik etmek.

Üretim araçlarını edinmelerini kolaylaştıracak şekilde küçük ve orta ölçekli kadın ve erkek üreticilerin finansmanını için tercih edilen mekanizmaları oluşturmak.

Tarımsal biyoçeşitliliğin ve ona bağlı olarak tohum kullanımı, saklanması ve değiş tokuşu gibi geleneksel bilgilerin korunmasını ve geri kazanılmasını teşvik etmek.

İnsanların tüketimi için yetiştirilen hayvanların sağlıklı bir ortamda yetiştirilmiş olmaları ve sağlıklı olmalarının önlem almak.

Gıda egemenliğini garanti edecek şekilde uygun olan bilimsel araştırmanın ve teknolojik buluşların gelişmesini garanti etmek.

Biyoteknolojinin kullanımı ve geliştirilmesini (denenmesi, kullanımı ve ticareti gibi) biyoçeşitlilik kuralları altında denetlemek.

Örneğin kırsal ve kentsel eşitliği destekleyecek şekilde gıda ticareti ve dağıtımını yapacak üretici ve tüketici organizasyonlarının ve ağlarının geliştirilmesini desteklemek.

Gıda dağıtım ve ticaretinin adil ve dayanışmacı olacağı sistemler oluşturmak. Gıda ürünleri ile monopol kuran veya herhangi bir şekilde spekülasyon yapan pratikleri engellemek.

Gıdaya erişimi riske sokan doğal ya da insan faaliyetlerine bağlı afetlerden zarar gören halklara gıda yardımında bulunmak. Alınan uluslararası gıda

yardımları hiçbir şekilde yerel gıda üretiminin ne sağlığını ne de geleceğini etkilemeyecektir.

Halkı, kontamine olmuş (kirlenmiş, bozulmuş) olan, ya da sağlığını risk altında bırakan ya da bilimin etkileri hakkında kararsız olduğu gıdaların tüketiminden korumak ve bunları engellemek.

Özellikle kadın ve erkek küçük üreticilerin ağlarını öncelik alacak şekilde, sosyal içerikli ve beslenme ile ilgili programlar için gıda ve gerekli temel malzemeleri edinmek.

Madde 282: Devlet, sosyal ve doğal işlevlerini gerçekleştirmesi gereken toprağın kullanımını ve toprağa erişimi düzenlemelidir. Yasa tarafından kurulacak ulusal bir toprak fonu kadın ve erkek çiftçilerin toprağa eşit erişimini düzenleyecektir.

Büyük toprak sahipliği (toprak ağalığı) ve toprağın az elde toplanması, suların ve su kaynaklarının istiflenmesi ve özelleştirilmesi yasaktır.

Devlet, gıda üretimi için kullanılan sulama suyunun kullanımını ve yönetilmesini eşitlik, verimlilik ve sürdürülebilir çevre prensipleri çerçevesinde kontrol edecektir.

VII. BAŞLIK

İYİ YAŞAM REJİMİ

İkinci Bölüm

Biyçeşitlilik ve doğal kaynaklar

Birinci kısım

Doğa ve Çevre

Madde 395: Anayasa, aşağıdaki çevresel ilkeleri benimser:

1. Devlet, sürdürülebilir, çevre için dengeli ve kültürel çeşitliliği gözeten, biyoçeşitliliği ve ekosistemlerin doğal yenilenme kapasitelerini koruyan ve mevcut ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasını öngören bir kalkınma modelini garanti eder.
2. Çevre yönetimi politikaları kapsamlı olarak uygulanır ve bunlara devletin her kademesinde ve ülke topraklarında yaşayan gerçek ya da tüzel tüm kişiler tarafından uyulması zorunludur.
3. Devlet, çevresel etki yaratan her türlü aktivitenin planlama, yürütme ve denetiminde, bunlardan etkilenen kişi, topluluk, halk ve milletlerin aktif ve sürekli katılımını garanti altına alır.
4. Çevre konusundaki yasal mevzuatların kapsamı konusunda şüphe durumunda, bunlar, doğanın korunmasına en uygun şekilde uygulanır.

Madde 396: Hasar konusunda kesinlik bulunduğu, Devlet, olumsuz çevresel etkileri önlemeye yönelik ilke ve tedbirleri benimser.

Herhangi bir fiil veya ihmalin çevresel etkileri konusunda şüphe durumunda, ha-

sara ilişkin bilimsel kanıt olmasa dahi, Devlet, gerekli koruyucu tedbirleri alır.

Çevreye verilen zarar, kusursuz sorumluluktur. Çevrede neden olunan tüm hasar, ilgili yaptırımlara ilaveten, ekosistemlerin tümüyle yenilenmesi ve etkilenmiş kişi ve toplulukların tazmin edilmesini gerektirir.

Üretim, dağıtım, pazarlama ve mal ve hizmetlerin kullanımı süreçlerinin aktörlerinden her biri, her türlü çevresel etkinin önlenmesi, neden olunan zararların hafifletilmesi ve telafi edilmesi, ve sürekli bir çevresel kontrol sistemi kurulması sorumluluklarını direk olarak üstlenir.

Çevresel zararların takibi ve cezalandırılması için açılan hukuk davaları zaman aşımına uğrayamaz.

Madde 397: Çevresel tahribat durumunda, Devlet ekosistemlerin sağlık ve restorasyonunu sağlamak amacıyla harekete geçer. İlgili cezaya ek olarak, Devlet, zarara yol açan faaliyeti gerçekleştiren aktörlerden, yasayla belirlenmiş koşullar ve prosedürler çerçevesince, tazminat yükümlülüklerinin yerine getirilmesini talep eder. Yükümlülük, çevre denetimini yerine getirmekten sorumlu kişi ve kuruluşları da kapsar. Sağlıklı ve ekolojik olarak dengeli bir çevrede yaşama bireysel ve toplumsal hakkını güvence altına almak için, Devlet aşağıdakilerle yükümlüdür:

Tüm gerçek veya tüzel kişilerin, toplulukların ve insan gruplarının, çevre konusunda etkili bir koruma elde etmek için - çevreye verilen zararı ya da tehditleri durdurmaya izin veren önleyici yollara başvurma imkanı da dahil olacak şekilde- yasal eylemlerde bulunmalarına ve direk çıkarlarına zarar vermeden hukuki ve idari organlara ulaşmalarına/başvurmalarına izin vermek.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü, bozulmuş/kirlenmiş doğal alanların geri kazandırılması ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi için etkin mekanizmalar kurmak.

İnsan ve çevre için tehlikeli ve toksik maddelerin üretimi, ithalatı, dağıtımı, kullanımı ve imhasını düzenlemek.

Koruma altındaki doğal alanların dokunulmazlığını, biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin ekolojik işlevlerinin devamlılığını koruyacak şekilde, garanti etmek. Koruma altındaki doğal alanların (sit alanları) idaresi ve işletimi devletin sorumluluğundadır.

İvedilik, verimlilik, güvenlik, sorumluluk ve dayanışma ilkelerine dayalı bir ulusal güvenlik, risk yönetimi ve doğal afet yönetimi sistemi kurmak.

Madde 398: Devlet tarafından alınan çevreyi etkileyebilecek her türlü karar ve yetki mutlaka geniş ve uygun bir şekilde bilgilendirilecek olan halka danışılacaktır. Danışan özne Devlet olacaktır. Danışılacak aktivite hakkında öncel danışma, vatan-

daşların katılımı, zamanlama, danışan özne ve değerlendirme ve reddetme kriterleri yasa tarafından belirlenecektir.

Devlet, halk tarafından verilen kararı yasa tarafından oluşturulan kriterler ve uluslararası insan hakları belgeleri doğrultusunda değerlendirecektir.

Danışma süreci sonucunda halkın büyük çoğunluğu muhalefet ederse, projenin gerçekleştirilip gerçekleştirilmeme kararı, yasa uygun yüksek idari bir merci tarafından alınacaktır.

Madde 399: Devletin çevre üzerindeki vesayetinin bütüncül uygulaması ve halkın doğayı korumadaki sorumluluğu, sorumluluğu çevreyi ve doğayı korumak olan, merkezi olmayan ulusal bir çevre yönetimi sistemi aracılığıyla sağlanacaktır.

İkinci Kısım

Biyoçeşitlilik

Madde 400: Devlet, uygulanması ve yönetimi kuşaklararası bir sorumluluk olarak algılanan biyoçeşitlilik konusunda egemenliğini deklare eder. Zirai ve yabani hayattaki biyoçeşitlilik ile ülkenin genetik mirasın korunması da dâhil olmak üzere devlet tüm bileşenleriyle biyoçeşitliliğin korunmasını kamu yararı atfeder.

Madde 401: Ekvator'da genetiği değiştirilmiş ürünler ve tohumlar bulunamaz. Bahsi geçen ürünler ve tohumlar, yalnızca ulusal çıkarlar söz konusu olduğunda ve bu, devlet başkanlığı tarafından deklare edilip parlamento tarafından onaylandığında kullanılabilir. Devlet, modern biyoteknolojinin ve ürünlerinin kullanımını ve geliştirilmesini, deneylerini ve ticarileştirilmesi katı biyoçeşitlilik normlarıyla denetler. Biyoteknolojinin riskli ve deneysel uygulamalarını yasaklar.

Madde 402: Ulusal biyoçeşitlilikten de kaynağını alan kolektif bilgi ile elde edilmiş, sentezlenmiş ürünler ile ilgili olarak fikri mülkiyet hakları da dâhil olmak üzere, hakların devredilmesi yasaktır.

Madde 403: Devlet; biyoçeşitliliğin, insan sağlığının, kolektif hakların ve doğanın korunmasına ve sürdürülebilirliğine zarar verebilecek maddeler içeren anlaşmaları imzalamaz.

Üçüncü Kısım

Doğal Miras ve Ekosistemler

Madde 404: Ekvator'un eşsiz ve paha biçilmez doğal mirası doğal, bilimsel, kültürel ve görsel açıdan değerli fiziksel biyolojik ve jeolojik oluşumları içerir ve bunların korunmasını, muhafazasını, yenilenmesini ve iyileştirilmesini gerektirir. Bunun uygulanması Anayasa'da belirlenmiş ilkelere ve güvencelere tabi olup kanun uyarınca yapılan arazi planlaması ve ekolojik bölgeleme ile uyumlu biçimde gerçekleştirilecektir.

Madde 405: Ulusal sit alanları sistemi biyoçeşitliliğin korunmasını ve ekosistemin sürdürülmesini garanti altına alır. Bu sistem, resmi, özerk, merkezi olmayan, komüniter ve özel alt sistemlere entegre olur ve yönetimi ve düzenlenmesi devlet tarafından gerçekleştirilecektir. Devlet, sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak mali kaynakları bulmakla ve geçmişten bu yana bu bölgelerde yaşamış olan toplumlara, halklara ve uluslara bu bölgelerin yönetimine dâhil etmekle sorumludur. Yasa uyarınca, vatandaş olmayan gerçek ve tüzel kişilerin herhangi bir toprak üzerinde mülkiyet hakkı, ulusal güvenlik bölgelerinde ya da korumaya alınmış alanlarda imtiyaz hakkı elde etmeleri mümkün değildir.

Madde 406: Devlet, bataklıklar, sulak alanlar, bulut ormanları, kuru ve nemli tropikal ormanlar, mangrovlar, deniz ve kıyı ekosistemleri gibi hassas ekosistemlerin korunması, sürdürülebilir bir şekilde kullanılması, iyileştirilmesi ve denetim eksikliklerinin giderilmesi yönünde tedbirler alacaktır.

Madde 407: Korumaya alınmış alanlarda ve dokunulmaz ilan edilen alanlarda orman kaynakları da dâhil olmak üzere yenilenebilir olmayan kaynakların kullanılması yasaktır. Ancak, Devlet Başkanlığı tarafından geçerli bir görüş bildirildiğinde ve Parlamento tarafından ulusal çıkar deklare edildiğinde bu kural askıya alınabilir. Parlamento konuyu halkoyuna sunabilir.

Dördüncü Kısım

Doğal Kaynaklar

Madde 408: Yenilenebilir olmayan kaynaklar, genel olarak yer altı kaynakları, mineral rezervleri ve hidrokarbonlar devletin devredilemez, feshedilemez ve daimi varlıklarıdır. Kıta sahanlığı ve karasuları alanlarında su altında bulunanlar da dâhil olmak üzere topraktan farklı özelliğe sahip maddeler ile biyoçeşitlilik, genetik miras ve radyoelektrik spektrum da bu statüdedir. Bu varlıklar sadece Anayasa'da düzenlenen katı bir şekilde düzenlenen çevre ilkelerinin çerçevesinde kullanılabilir. Devlet bu kaynakların kullanımından en az işletme yetkisine sahip şirket kadar istifade edecektir. Devlet, doğal kaynakların ve enerjinin üretim, tüketim ve kullanım süreçlerinin doğal döngüleri korumasını ve yaşamın değerli bir şekilde devam etmesini sağlayacak önlemler alır.

Beşinci Kısım

Toprak

Madde 409: Toprağın korunması, özellikle de verimli kısmının korunması, kamu yararı içindir ve ulusal bir önceliktir. Özellikle kirlenme, çölleşme ve erozyon sebebiyle bozulmasını önleyecek şekilde sürdürülebilir bir kullanım ve korumasının sağlanması için normatif bir çerçeve oluşturulacaktır. Devlet, mono kültürü önleyecek ve tercihen yerli ve bölgeye uyumlu türleri kullanarak ormanlaştırma, yeniden ormanlaştırma ve yeniden bitkilendirme için projeler geliştirecek ve teşvik edecektir.

Madde 410: Devlet, toprakların korunması ve bakımı için, ve de aynı zamanda onları koruyan ve gıda egemenliğini destekleyen tarımsal aktiviteler için çiftçilere ve köylü halka destek verecektir.

Altıncı Kısım

Su

Madde 411: Devlet, su kaynaklarının, hidrografi havzalarının ve hidrolik döngü ile ilgili olan ekolojik su debisinin bütünsel olarak korunması, iyileştirilmesi ve yönetimini garanti edecektir. Suyun kalitesi ve miktarını ve ekosistemlerin, özellikle de su kaynakları ve suların beslendiği bölgelerin, dengesini etkileyebilecek bütün aktiviteler regüle edilecektir. Ekosistemlerin sürdürülebilirliği ve insanlığın tüketimi, suların kullanımı ve suların yararlanmada öncelikli olacaktır.

Madde 412: Suların idaresi ile yükümlü olan otorite aynı zamanda planlama, regülasyon ve kontrolden de sorumlu olacaktır. Bu otorite, ekosistem merkezli bir su idaresini garanti etmek için çevreden sorumlu otorite ile işbirliği yapacak ve koordinasyonlu çalışacaktır.

Yedinci Kısım

Yerküre, kent ekolojisi ve alternatif enerjiler

Madde 413: Devlet, enerji verimliliğini, çeşitlendirilmiş, etkisi az ve ne gıda egemenliğini, ne ekosistemin ekolojik dengesini ne de su hakkını tehlikeye atan yenilenebilir enerji gibi çevresel olarak temiz ve sağlıklı pratiklerin ve teknolojilerin kullanılmasını ve geliştirilmesini teşvik edecektir.

Madde 414: Devlet, iklim değişikliğini azaltmak için, sera gazı etkisi yapan gazların emisyonlarını, ormansızlaşmayı ve atmosferin kirlenmesini kısıtlamak yoluyla gerekli önlemleri alacaktır; ormanları ve bitki örtüsünü korumak için önlemler alacaktır ve risk altında olan popülasyonları koruyacaktır.

Madde 415: Merkezi devlet ve merkezi olmayan özerk hükümetler, kentsel bölgenin düzenlenmesi ve arazinin kullanımı hakkında planlı bir kentsel büyümeyi ve kent faunasının yönetimini sağlayan ve yeşil alanlar oluşturulmasını destekleyen bütüncül ve katılımcı politikalar benimseyecektir.

Merkezi olmayan özerk hükümetler suyun orantılı kullanımı ve atıkları azaltılması ve katı ve sıvı atıkların uygun şekilde tasfiyesi için programlar geliştirecektir. Motorlu olmayan kara taşıtları ile ulaşım, özellikle bisiklet yolları yapımı yoluyla, desteklenecek ve kolaylaştırılacaktır.

Çevirenler:

Aslı Öcal, Sinem Kavak, Müge Yıldırım, Ekin Kurtiç

EQUATOR

LATITUDE: $0^{\circ}-0'-0''$

LONG. OCC. $78^{\circ}-27'-8''$

